

COLECTIV: ISTORIA ORAȘELOR

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL DE CERCETĂRI SOCIO-UMANE SIBIU

PROGRAM DE CERCETARE NR. 1

- a. **Denumire:** Cercetări fundamentale privind istoria orașelor din România.
- b. **Coordonator:** Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu / Comisia de Istorie a Orașelor din România / dr. Paul Niedermaier.
- c. **Stadiul actual al cunoștințelor:** istoria orașelor nu a constituit până de curând un domeniu de cercetare aparte, drept pentru care lipsesc lucrări fundamentale din acest domeniu.
- d. **Scopul programului:** publicarea unor lucrări de referință, utilizabile pe plan național și internațional; completarea, în continuare, a unei baze de date bibliografice la care se poate apela pentru informații auxiliare.
- e. **Rezultate scontate:** impulsivarea studiilor de istorie a orașelor, ridicarea lor la o treaptă calitativ superioară și, implicit, recuperarea rămânerii în urmă a României pe plan mondial în acest domeniu.
- f. **Mod de valorificare:** Publicarea la Editura Academiei și la Editura Enciclopedică în seria *Contribuții la istoria orașelor din România*.
- g. **Durata:** diferită, de la proiect la proiect.

PROIECT DE CERCETARE NR.1

- a. **Denumire:** *Atlas istoric al orașelor din România. Târgu Secuiesc* (faza 1: inițierea proiectului, formarea colectivului de lucru, documentare).
 - b. **Coordonator:** Dan Dumitru Iacob.
 - c. **Colectiv de cercetare:** Dan Dumitru Iacob (coordonare, redactare parțială text, editare), Mariana Vlad (desenare hărți), Gabriela Olasz (redactare parțială text, consultare hărți), Sigrid Pinter (traducere în limba germană).
 - d. **Termen de realizare:** trei ani (2013–2015).
- Faza 1** (2013): identificarea colaboratorilor externi, stabilirea structurii atlasului, deplasări pentru documentare pe teren, identificarea și procurarea bibliografiei, planurilor, hărților și imaginilor necesare proiectului, redactarea unor capitole din text și desenarea planului istoric de bază.
- Faza 2** (2014): redactarea unor capitole din text și desenarea planului actual al orașului și planurilor privitoare la parcelare și etape de extindere, prelucrarea imaginilor și a planurilor zonale.
- Faza 3** (2015): finalizarea textului și planurilor, traducerea textului în limba germană, detectarea surselor de finanțare, corecturi, machetarea manuscrisului și pregătirea pentru tipar, publicarea fasciculei și diseminarea rezultatelor (inclusiv în format on-line printr-o bază de date internațională).

e. Stadiul actual al cunoștințelor: întocmirea pe plan național a atlaselor istorice constituie la ora actuală obiectivul de cercetare prioritar al Comisiei Internaționale pentru Istoria Orașelor. În România lucrările de acest gen sunt la început. Totuși, până în prezent au apărut șase fascicule: C/1, *Sighișoara*, în 2000, C/2, *Sebeș*, în 2004, A/1, *Suceava*, în 2005, B/1, *Târgoviște*, în 2006, B/2, *Câmpulung*, în 2008, și A/2, *Siret*, în 2010. Fascicula Brăila va fi publicată în prima jumătate a anului 2013.

f. Scopul proiectului: valorificarea prin publicare a rezultatelor cercetării (prin care s-a urmărit crearea unei baze de date pentru cercetări comparative ample, crearea unor materiale didactice pentru învățământul preuniversitar și universitar, introducerea în circuitul științific internațional a informațiilor esențiale despre orașele românești cu o zestre istorică și urbanistică deosebită, stabilirea unor repere istorice pentru comunitățile locale, pentru reprezentanții și edilii lor).

g. Materiale și metode de lucru: adunarea și prelucrarea informației, redactarea textului, desenarea hărților, traducerea fasciculei în limba germană, prelucrarea ilustrațiilor, realizarea machetelor fasciculei, imprimare, corectură, coordonarea operațiunilor de finanțare și tipărire.

h. Rezultate scontate: finalizarea proiectului la sfârșitul anului 2015.

i. Valorificarea rezultatelor: prin publicarea fasciculei. Atlasul va fi introdus în circuitul științific național și internațional (prin exemplarele destinate promovării) și va fi accesibil publicului (prin tirajul comercial și prin varianta digitală accesibilă, contra cost, prin intermediul unui site specializat internațional).

j. Colaborări în țară: cu Primăria Orașului Târgu Secuiesc și Biblioteca Academiei Române – Cabinetul de hărți.

PROIECT DE CERCETARE NR. 2

a. Denumire: *Bibliografia istorică a orașelor din România. 2007-2012*

b. Coordonatori: Vasile Ciobanu, Anda-Lucia Spânu

c. Colectiv de cercetare: Vasile Ciobanu, Anda-Lucia Spânu, membri ai Comisiei de Istorie a Orașelor din România.

d. Termen de realizare: 2013–2015

Faza 1 (2013): fișarea periodicelor și lucrărilor apărute în anii 2007-2009, selecționarea și redactarea fișelor bibliografice (număr estimativ 2500-3000 fișe);

Faza 2 (2014): fișarea periodicelor și lucrărilor apărute în anii 2010-2012, selecționarea și redactarea fișelor bibliografice (număr estimativ 2500-3000 fișe);

Faza 3 (2015): organizarea materialului pe orașe, în ordine alfabetică; realizarea indicelui tematic al lucrării, potrivit structurii inițiale a *Bibliografiei* (1. Bibliografii, izvoare, metodologie; 2. Istoria orașelor din România; 3. Probleme speciale ale istoriei orașelor; 4. Istoria urbanismului și a arhitecturii; 5. Istoria dreptului și a constituțiilor municipale; 6. Istoria Bisericii); realizarea listei *Abrevierilor bibliografice*. Machetarea, editarea și corectura manuscrisului final.

e. Stadiul actual al cunoștințelor: *Bibliografia istorică a orașelor din România* apărută în 2008 este un instrument de lucru util pentru toți cei interesați, dar nu cuprinde lucrările apărute în ultimii 6 ani. Rubrica de *Istorie locală* din volumele XII și XIII ale *Bibliografiei istorice a României* este selectivă și în explozia publicistică de astăzi se impune o bibliografie de specialitate actualizată.

f. Scopul proiectului: În cadrul Comisiei de Istorie a Orașelor din România s-a constatat necesitatea continuării acestui proiect, pentru aducerea la zi a datelor din ultimii ani și pentru completarea cu bibliografia așezărilor declarate orașe în ultimele două decenii. Lucrarea va permite urmărirea tendințelor din istoriografia consacrată orașelor în ultimii ani și va oferi argumente pentru stimularea cercetărilor în domeniile deficitare, pentru racordarea permanentă la fluxul internațional.

g. Materiale și metode de lucru: Alcătuirea *Bibliografiei* necesită consultarea literaturii de specialitate publicată în ultimii șase ani, în biblioteci clasice și on-line, a fișierelor și cataloagelor on-line ale marilor biblioteci din țară și străinătate, a bazelor de date și a site-urilor editurilor. După adunarea, culegerea și redactarea fișelor bibliografice, urmează organizarea materialului, și redactarea *Introducerii*, *Indicelui tematic* și listei *Abrevierilor bibliografice*.

h. Rezultate scontate: Manuscris clasic și digital pregătite pentru tipar.

i. Valorificarea rezultatelor: Publicarea lucrării sub formă de volum.

PROIECT DE CERCETARE NR. 3

a. Denumire: *Urbanismul medieval în Transilvania.*

b. Coordonator: Paul Niedermaier.

c. Colectiv de cercetare: Paul Niedermaier.

d. Termen de realizare: trei ani (2013–2015).

Faza 1 (2013): primele patru capitole ale volumului;

Faza 2 (2014): ultimele patru capitole ale volumului;

Faza 3 (2015): completarea ilustrațiilor, pregătirea lucrării pentru tipar.

e. Stadiul actual al cunoștințelor: există volume mai vechi ale autorului pe această temă, publicate în limba germană în Austria și Germania. Se impune traducerea lor în limba precum și actualizarea lor.

f. Scopul proiectului: punerea la îndemâna urbaniștilor și arhitecților din România a unui material indispensabil pentru elaborarea, pe baze științifice, a tuturor documentațiilor de urbanism pentru zona Transilvaniei, crearea unor materiale didactice pentru învățământul preuniversitar și universitar, stabilirea unor repere istorice pentru comunitățile locale, pentru reprezentanții și edili lor).

g. Materiale și metode de lucru: traducerea și redactarea textului, desenarea unor planșe noi, prelucrarea altor ilustrații, realizarea machetei, coordonarea operațiunilor de finanțare și tipărire.

h. Rezultate scontate: finalizarea proiectului la sfârșitul anului 2015.

i. Valorificarea rezultatelor: prin publicarea unei cărți.

j. Colaborări în țară: cu editura care va scoate cartea – preferabil Editura Simetria, specializată pe cărți de urbanism și arhitectură.

PROIECT DE CERCETARE NR. 4

a. Denumire: *Arheologia urbană în Transilvania. De la o analiză istoriografică la crearea unei baze de date. Studiu de caz Sibiu*

b. Coordonator: Maria-Emilia Țiplic

c. Colectiv de cercetare: -.

d. Termen de realizare: trei ani (2013-2015).

Faza 1: (2013) identificarea și strângerea bibliografiei, identificare și colectarea datelor din arhivele Inspectoratului pentru Cultură Sibiu; Introducerea informațiilor într-o baza de date

Faza 2: (2014) analiza critică a istoriografiei, sistematizarea materialului, redactarea textului / cartarea descoperirilor pe hărțile / planurile orașelor, procurare de planuri ale orașelor;

Faza 3: (2015) redactarea textului, diseminarea rezultatelor și publicarea lor în reviste de specialitate.

e. Stadiul actual al cunoștințelor: Comisia de Istorie a Orașelor din România a demarat o serie de lucrări de mare anvergură, dintre cele ale căror rezultate au fost deja publicate amintim: *Elenchus fontium historiae urbanae* și *Bibliografia istorică a orașelor din România*, *Vechi reprezentări grafice ale orașelor din România*, proiecte ale căror rezultate se constituie ca într-o bază de date. În aceeași direcție dorim să se încadreze și proiectul *Arheologia urbană în Transilvania*.

f. Scopul proiectului: valorificarea prin publicare a rezultatelor cercetării și oferirea unor date concrete, sistematizate și sintetice specialiștilor dar și studenților sau publicului larg despre *Care ar fi impactul rezultatelor venite dinspre arheologia urbană asupra istoriei deja cunoscute a orașului respectiv (în ce măsură / procentaj cercetările arheologie din arealul orașelor din Transilvania confirmă, contrazic sau schimbă datele istorice cunoscute)*.

g. Materiale și metode de lucru: adunarea și prelucrarea informației, analiza cercetărilor arheologice, studiu comparativ, redactarea textului, prelucrarea ilustrațiilor.

h. Rezultate scontate: finalizarea proiectului la sfârșitul anului 2015.

i. Valorificarea rezultatelor: comunicarea rezultatelor proiectului în cadrul unor sesiuni și publicarea rezultatelor în reviste științifice de specialitate.

j. Colaborări în țară: Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Sibiu

**COLECTIV: ISTORIE
ACADEMIA ROMÂNĂ**

INSTITUTUL DE CERCETĂRI SOCIO-UMANE SIBIU

PROGRAM DE CERCETARE NR. 2

a. Denumire: *Mărturii arheologice de locuire și conviețuire în Transilvania de Sud, secolele VIII-XIII*

b. Coordonator: ICSU Sibiu – dr. Zeno-Karl Pinter, ½ normă

c. Stadiul actual al cunoștințelor: Cercetarea materialului arheologic al acestei etape cronologice s-a făcut doar sporadic și pe complexe sau areale restranse. Există de asemenea puține studii referitoare la situri cercetate arheologic, iar sintezele asupra unor categorii de material sunt insuficiente, lăsând mereu loc unor interpretări politizate, tendențioase și anacronice. Cele mai multe studii abordează doar rezultate ale unor cercetări arheologice de sit, fără o coroborare a acestora și fără să creioneze concluzii istorice.

d. Scopul programului: Clarificarea relațiilor dintre diferitele grupuri umane din Transilvania de Sud la începuturile Evului Mediu pe baza materialului arheologic și a corelării acestuia cu informația istorică scrisă.

e. Rezultate scontate: Realizarea unui tablou istoric cât mai corect al unei zone de maximă importanță pentru istoria de ansamblu a Transilvaniei.

f. Mod de valorificare: publicare; comunicări științifice

g. Durata; etape: 2009–2013

Etapa I. Piese de podoabă, inventar funerar, determinare etnică. (2009)

Etapa II. Necropole de tip „Ciumbrud – Orăștie”, influențe Central Europene în cultura materială transilvăneană. (2010)

Etapa III. Necropole birituale din Transilvania (2011)

Etapa IV. Spiritualitate și cultură materială în Transilvania – rit și ritual, monumente de cult (2012-2013)

PROIECT DE CERCETARE NR. 1

a. Denumirea: Spiritualitate și cultură materială în Transilvania – rit și ritual, monumente de cult

b. Coordonator: prof.dr. Zeno-Karl Pinter

c. Colectiv de cercetare: dr. Aurel Dragotă – U.L.B. Sibiu, George Tomegea, Muzeul Astra, prof. dr. Vida Tivadar, Universitatea Budapesta, dr. Mathias Beer, Tübingen.

d. Termen de realizare: 2013

e. Stadiul actual al cunoștințelor: Cercetarea materialului destul de vast a fost făcută pe grupe de lucru începând din anul 2009. Fiecare membru al colectivului a preluat o

categorie de material și un orizont cultural, respectiv cronologic ce urmează a fi corelat în continuare într-un volum colectiv. Parțial aceste materiale au fost publicate în formă de rapoarte de săpătură sau comunicări susținute la sesiuni de comunicari științifice sau simpozioane.

f. Scopul proiectului: Realizarea unei cartări corecte a tuturor necropolelor birituale decoperite în Transilvania și corelarea acestora cu descoperirile din Bazinul Carpatic.

g. Materiale și metode de lucru: Analiza de material, cercetarea arheologică, etnologică și arheometrică.

h. Rezultat scontat: Clarificarea aspectelor tipologice și cronologice ale materialului analizat.

i. Valorificarea rezultatelor: publicare.

j. Colaborări în țară: ULB Sibiu, Muzeul Astra Sibiu.

k. Colaborări în străinătate: Universitatea Tübingen, Universitatea Budapesta,

COLECTIV: LIMBA ȘI CULTURA GERMANILOR DIN ROMÂNIA
ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE CERCETĂRI SOCIO-UMANE SIBIU

PROGRAM DE CERCETARE NR. 3

- a. Denumire:** *Studii privitoare la limba și viața culturală a germanilor din România*
b. Coordonator: Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu – dr. Sigrid Haldenwang
c. Colectiv de cercetare: dr. Sigrid Haldenwang, dr. Gudrun-Liane Ittu, asistent de cercetare Agnes Mattis-Teutsch
d. Termen de realizare: 2011–2030 **Dicționarul graiurilor săsești**
2011–2013 **Artiste din mediul german transilvănean în secolele XIX și XX.**

e. Stadiul actual al cunoștințelor: Programul propus se desfășoară pe două dimensiuni, dintre care prima se referă la continuarea redactării Dicționarului graiurilor săsești, operă de referință, care documentează un dialect în dispariție. Această operă este totodată de mare interes pentru studierea graiurilor din spațiul german, întrucât cele transilvane păstrează numeroase forme și lexeme, acolo dispărute. Opera elaborată în cadrul institutului sibian se adresează deopotrivă lingviștilor, etnologilor, sociologilor, istoricilor și tuturor celor interesați de graiurile insulei noastre lingvistice.

Cea de-a doua latură a programului se referă la viața culturală a germanilor din România, prea puțin și prea sumar cercetată în numeroase aspecte ale ei. Aportul femeilor la viața culturală de la sfârșitul sec. al XIX-lea până la mijlocul sec. XX a fost neabordat, până în prezent scriindu-se doar câteva monografii de artiste.

f. Scopul programului:

redactarea Dicționarului tezaur al graiurilor săsești din Transilvania și integrarea graiurilor în cultura românească și în cultura spațiului lingvistic german, precum și relevarea aportului femeilor în viața culturală a germanilor din România.

g. Materiale și metode de lucru:

Materiale: PC, aparat foto, consumabile

Metode:- adunarea, fișarea și sistematizarea informațiilor din ziare, reviste, memorii și jurnale, volume de documente, lucrări publicate, studierea colecțiilor de artă vizuală

h. Rezultate scontate:

– introducerea în circuitul științific intern și internațional a unor informații și concluzii noi privind limba și viața culturală a germanilor din România

Dicționarul graiurilor săsești din Transilvania reprezintă o sursă de mare valoare științifică pentru cercetările interdisciplinare din cele mai variate domenii (lingvistică, istorie, etnografie, folcloristică, sociologie etc.). Totodată, această operă fundamentală are o mare însemnătate pentru istoria limbii germane prin faptul că include atestări germane din limba documentelor transilvănene (din a doua jumătate al secolului al XIII–

lea, până în anul 1848) care pun în lumină influența graiurilor asupra limbii literare germane din Transilvania, fiind importante și pentru istoria limbii germane în general. Lucrarea relevă, totodată, interferențele culturale româno-săsești și maghiare-săsești, rod al conviețuirii de veacuri a acestor etnii

i. Mod de valorificare:

- continuarea publicării Dicționarului graiurilor săsești în mai multe volume la Editura Academiei Române (București) și la Editura Böhlau : Koeln, Weimar, Viena.
- comunicări științifice
- studii în volume colective și reviste de specialitate
- publicarea unei cărți referitoare la aportul femeilor la viața culturală a sașilor transilvăneni

j. Colaborări în țară:

- Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Facultatea de Științe Socio-Umane, Departamentul de Istorie, Conservarea Patrimoniului și Teologie Protestantă, Muzeele de artă din Sibiu, București, Brașov, Baia Mare, Cluj-Napoca, Târgu Mureș
- În străinătate: Arbeitskreis für Siebenbürgische Landeskunde e. V. Heidelberg, Siebenbürgen-Institut Gundelsheim /Neckar, Muzeul Transilvan din Gundelsheim /Neckar, „Institutul pentru Studierea Culturii și Istoriei Germanilor din Sud-Estul Europei” (IKGS). din München, „Institutul pentru studierea dialectelor și onomasticii din Austria” (Institut für Österreichische Dialekt- und Namenlexika) din subordinea „Academiei Austriece de Științe “(Österreichische Akademie der Wissenschaften” [ÖAW], cu sediul la Viena.

PROIECT DE CERCETARE NR.1

a. Denumire: *Dicționarul graiurilor săsești din Transilvania, redactare parțială litera Sch*

b. Coordonator: Haldenwang Sigrid (singura elaboratoare)

c. Mattis-Teutsch Agnes (asistent cercetare).

d. Termen de realizare: Menționăm că litera S inclusiv Sch cuprinde un material dialectal destul de bogat; de aceea am recurs în prima etapă la elaborarea volumului 10 (S–Schenkwein); **iar din anul 2013 la elaborarea literei Sch – în continuare, în următoarele etape:**

- 2013:** documentare pentru următorul **volum/ sau fascicol** (litera Sch – în continuare): extrase din limba documentelor transilvane din a doua jumătate al secolului al XIII-lea până la mijlocul secolului al XIX-lea; acești “martor” sunt folosiți pentru a arăta influența graiurilor asupra limbii literare în Transilvania și, totodată pentru studiul istoriei limbii germane; anchete dialectale în continuare pentru a completa arhiva dicționarului; fixarea cuvintelor titlu ale articolelor care vor fi (probabil) elaborate în cadrul acestui volum
- **2014:** 60 de spalturi redactate la calculator
- **2015:** 60 de spalturi redactate la calculator
- **2016:** 60 de spalturi redactate la calculator
- **2017:** 60 de spalturi redactate la calculator

– **2018:** revizia științifică a materialului redactat și predarea la tipar la începutul anului viitor.
e. Stadiul actual al cunoștințelor: 1908–1931 au apărut trei volume (A-C, D-F, R-Salarist [ediție veche]) ale acestui dicționar; după reluarea lucrărilor în 1956, în perioada 1971–1975 au apărut trei volume (G [1971], H-I-J [1972], K [1975]), în 1993 a apărut volumul 6 (L), în 1998 a fost publicat volumul 7 (M), iar în anul 2002 volumul 8 (N-O-P) și în anul 2006 volumul 9 (QR).

f. Scopul proiectului: teaurizarea dialectelor săsești din Transilvania și cunoașterea lor; bază de date pentru cercetări interdisciplinare și pentru cunoașterea interferențelor culturale româno-săsești și maghiare-săsești.

g. Materiale și metode de lucru: arhiva dicționarului numeră în prezent circa un milioane de fișe, atestări dialectale, chestionare, extrase din literatura dialectală și din documente istorice. Normele de elaborare ale noului dicționar dialectal (din 1956) au fost concepute în funcție de progresele lexicografiei din ultimele decenii, ținând cont și de profilul dicționarelor dialectale germane. Pentru fiecare fază de elaborare materialul amintit rămâne valabil, se mai adaugă exemple dialectale noi, care oglindesc transformările sociale în decursul timpului; articolele dicționarului sunt de asemenea îmbogățite cu materialul dialectal extras din monografiile satelor din Transilvania recent apărute.

h. Rezultate scontate: elaborarea unui dicționar teaur dialectal în mai multe volume care vor cuprinde lexicul săsesc vorbit până de curând sub forma unor graiuri locale în aproximativ 240 de localități din Transilvania.

i. Valorificarea rezultatelor: prin publicarea materialului dialectal în volumele dicționarului; prin publicarea diferitelor studii și articole în reviste de specialitate din țară și din străinătate; participare cu comunicări științifice la simpozioane științifice organizate, din țară și peste hotare; popularizarea cunoștințelor în ziare locale și prin expuneri cu o tematică din domeniul dialectologiei săsești din transilvania și din domeniul împrumuturilor (din limba română sau maghiară) în graiurile săsești din Transilvania.

j. Colaborări în țară: cu Universitatea „Lucian Blaga“ din Sibiu (secția de limba germană), cu Universitatea „Transilvania“ din Brașov (secția de limba germană), cu Universitatea din București, Facultatea de limbi străine (secția de limba germană), participând reciproc la simpozioane științifice organizate cu comunicări științifice și publicarea acestora în revistele respective de specialitate

k. Colaborări cu străinătate: Din anul 1996 dicționarul a fost sprijinit financiar de către Fundația „Volkswagen“ din Germania. Acest proiect a fost coordonat de Academia pentru Literatură și Știință din Mainz (Germania). Datorită acestei sponsorizări a fost posibilă tipărirea și publicarea volumului 7 (M). Această sponsorizare a fost valabilă și pentru volumul 8 (N-P). Publicarea volumului 9 (QR) a fost sprijinit financiar de către fundația „Hermann-Niermann“ din Düsseldorf (Germania), de către „Ambasada Republicii Federale Germania – București“, iar finanțarea lucrărilor tehnice-redacționale de către „Institutul care se ocupă cu cultura și istoria din sud-estul Europei (IKGS)“. Publicarea volumului 10 (S–Schenkwein) va fi sprijinit financiar de către fundația „Hermann-Niermann“ din Düsseldorf (Germania) și de către „Institutul care se ocupă cu cultura și istoria din sud-estul Europei (IKGS) din Germania“. Pe plan editorial rămâne valabilă cooperarea între Editura Academiei Române (București) și Editura Böhlau: Köln, Weimar, Viena (Germania) [începând cu litera L din 1993]. La aceasta se adaugă

colaborarea cu „Institutul care se ocupă cu dialectele și onomastica din Austria“ (Institut für Österreichische Dialekt- und Namenlexika) și este subordonată „Academiei Austriece de științe din Viena“ (Österreichische Akademie der Wissenschaften [ÖAW]) prin participare în fiecare an la simpozioanele organizate la acest institut și prin consultări reciproce cu acești cercetători externi specializați în domeniul dialectelor din spațiul german.

PROIECT DE CERCETARE NR. 2

a. **Denumire: Sub semnul lui Apollo. Artiste din mediul german transilvănean în secolele XIX și XX.**

b. **Coordonator:** Gudrun-Liane Ittu

c. **Colectiv de cercetare:** proiect individual

d. **Termen de realizare:** trei ani (2011–2013).

Faza 1: ianuarie-decembrie 2011 identificarea și studierea bibliografiei, studiul principalelor publicații periodice de limbă germană din Transilvania – toate obiectivele propuse pentru prima fază au fost realizate.

Faza 2: (ianuarie-decembrie 2012) studiu de arhivă, identificarea și transcrierea unor jurnale personale – toate obiectivele propuse pentru faza a doua au fost realizate.

Faza 3: (ianuarie-decembrie 2013) continuarea cercetării în arhive și redactarea cărții
e. **Stadiul actual al cunoștințelor:** Nu există o lucrare de sinteză care să releve contribuția femeilor la dezvoltarea tuturor domeniilor artistice din Transilvania secolului al XIX-lea și XX. În ultimii 10 ani au apărut câteva monografii ale celor mai importante artiste plastice și s-au publicat câteva articole despre femei active în alte domenii artistice. Toate acestea sunt total insuficientă pentru a oferi o imagine de ansamblu a fenomenului.

f. **Scopul proiectului:** realizarea unei lucrări de sinteză privind contribuția femeilor din mediul german din Transilvania în secolele al XIX-lea și XX la dezvoltarea artei plastice, artelor scenice și literaturii.

g. **Materiale și metode de lucru:** adunarea și prelucrarea informației, redactarea textului, prelucrarea ilustrațiilor, pregătirea pentru tipar, realizarea corecturii.

h. **Rezultate scontate:** estimăm finalizarea fiecărei faze la termenele stabilite și încheierea proiectului la sfârșitul anului 2013.

i. **Valorificarea rezultatelor:** prin publicarea de studii și articole în reviste din țară și străinătate pe parcursul perioadei de cercetare și publicarea unei cărți după finalizarea cercetării.

j. **Colaborări în țară:** DJAS Sibiu, Arhiva Centrală a Bisericii Ev. C. A. Sibiu, Muzeul Brukenthal, Muzeul de Artă din Brașov, Muzeul de Artă din Cluj-Napoca, Teatrul de Stat „Radu Stanca” Sibiu.

colaborări externe:

Muzeul Transilvănean din Gundelsheim, „Institut für die Kultur und Geschichte Südosteuropas” din München,

COLECTIV: ISTORIA LITERATURII ROMÂNE ȘI ETNOLOGIE

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL DE CERCETĂRI SOCIO-UMANE SIBIU

PROGRAM DE CERCETARE NR. 4

a. Denumire: *Confluente europene în cultura și civilizația transilvană*

b. Coordonator: Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu / colectivul de Istoria literaturii române

c. Stadiul actual al cunoștințelor: în bibliografia de specialitate nu sunt consemnate unitar până în prezent, decât cercetări parțiale, care oferă doar o imagine secvențială a rolului aparte pe care interculturalitatea l-a avut în evoluția culturii și civilizației sibiene, păstrând echilibrul între datele proprii orientului și tendințele de aliniere la normele europene.

d. Scopul programului: Publicarea unor lucrări de referință în domeniu, importante pentru studierea subiectului de către cercetători.

e. Rezultate scontate: evidențierea specificului cultural autohton, precum și a relațiilor dintre cultura țărilor germanofone și spațiul românesc, influențe reciproce, alinierea, din punct de vedere cultural, la stadiul și formele europene ale timpului. Relevarea liniilor directoare ale preocupărilor și contribuțiilor în domeniile literaturii, artei, istoriei, limbii, teatrului și etnologiei.

f. Mod de valorificare: comunicări științifice, publicarea unor studii în reviste de specialitate, publicarea unui volum la Editura Academiei Române.

g. Durata: 2012-2014.

PROIECT DE CERCETARE NR.1

a. Denumire: *Sibiul cultural între orient și occident*

b. Coordonator: dr. Ilie Moise, C.P. I (1/2 normă).

c. Colectiv de cercetare: dr. Ilie Moise, dr. Gabriela Cenușer Panczel

d. Termen de realizare: 3 ani (2012–2014).

Faza I - 2012: informare bibliografică exhaustivă consacrată temei prin parcurgerea integrală a materialelor bibliografice.

Faza II - 2013: fișarea materialului pe domenii, după criteriul tematic; clasificare, prelucrare, susținerea unor comunicări științifice, publicarea studiilor.

Faza III - 2014: prelucrarea fișelor analitice, publicarea studiilor, elaborarea și redactarea lucrării, revizie finală în vederea omogenizării textului; pregătirea pentru tipar.

e. Stadiul actual al cunoștințelor: în bibliografia de specialitate nu sunt consemnate unitar până în prezent, decât cercetări parțiale, care oferă doar o imagine secvențială a rolului aparte pe care interculturalitatea l-a avut în evoluția culturii și civilizației sibiene,

păstrând echilibrul între datele proprii orientului și tendințele de aliniere la normele europene.

f. Scopul proiectului: realizarea unor lucrări științifice privind obiectul cercetării, care vor fi diseminate la sesiuni științifice, în reviste de specialitate și într-un volum, pentru a face cunoscute, într-o formulă organizată, a aspectelor culturale sibiene, aflate la confluența culturilor estice și vestice.

g. Materiale și metode de lucru: parcurgerea bibliografiei: colecții, publicații, indici bibliografici, documente, lucrări aferente, traduceri, selectarea și redactarea textului, corectură, coordonarea operațiunilor finale de editare și tipărire.

h. Rezultate scontate: finalizarea la termen a activităților propuse; evidențierea relațiilor dintre cultura țărilor germanofone și spațiul românesc, influențe reciproce, alinierea, din punct de vedere cultural, la stadiul și formele europene ale timpului. Relevarea liniilor directe ale preocupărilor și contribuțiilor în domeniile literaturii, artei, istoriei, limbii, teatrului și etnologiei, în eforturile societății românești de integrare europeană, concomitent cu păstrarea identității naționale. Se estimează finalizarea fiecărei faze la termenele stabilite și încheierea proiectului la sfârșitul anului 2014.

i. Valorificarea rezultatelor: prin publicarea de articole și studii științifice, participări la sesiuni de comunicări științifice, publicarea unui volum adresat atât specialiștilor, cât și unui public mai larg, interesat de acest domeniu.

j. Colaborări în țară: cu Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu, Complexul Muzeal ASTRA, Biblioteca județeană ASTRA Sibiu, Biblioteca Academiei Române, Arhivele Naționale ale României, Muzeul *Brukenthal*, Biblioteca universitară Cluj-Napoca.

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL DE CERCETĂRI SOCIO-UMANE SIBIU

PROGRAM DE CERCETARE NR. 5

- a. Denumire:** Rolul conștiinței sociale în schimbarea socială a lumii contemporane
- b. Coordonator:** Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu , dr. Dorel Morândău, c I, ½ normă
- c. Stadiul actual al cunoștințelor:** Studiile asupra conștiinței sociale sunt puțin articulate deși există numeroase preocupări în domeniul științelor sociale (sociologie, psihologie, antropologie, politologie) dar și în domeniul fizicii contemporane. Toate aceste studii relevă rolul central al conștiinței în modelarea lumii contemporane, în dinamizarea proceselor sociale dar și în blocarea acestora când nu corespund aspirațiilor, intereselor și opțiunilor indivizilor. Actualul context socioeconomic dominat de criza structurală mondială se reflectă și în conștiința socială a indivizilor. Privită istoric, tema poate reliefa rolul pe care l-a jucat conștiința în creșterile economice explozive din anumite perioade (Joel Mokyr de la Universitatea Northwestern spune că schimbarea crucială a avut loc, mai întâi, în mintea oamenilor). Sociologii P. Berger și T. Luckman, pe linia lui A. Schutz afirmă că modul în care oamenii privesc (conștientizează) lumea duce la schimbarea ei. Aceste idei capătă tot mai multă coerență și substanță și arată primii pași majori în apropierea științelor naturii de științele sociale. Fizicianul Fritjof Capra subliniază rolul crucial în formarea conștiinței a limbajului, gândirii conceptuale și lumii sociale În România studiile pe această temă sunt ne semnificative și ele sunt determinate mai mult de o serie de situații concrete amenințătoare care au dus la crearea unei conștiințe comune pentru a răspunde eficient acestor situații.
- d. Scopul programului** Programul își propune să surprindă cercetările legate de conștiință în general și de conștiința socială în special, să reliefeze paradigmele și conceptele vehiculate în legătură cu conștiința socială și să analizeze modul în care acestea sunt instrumentalizate în realitatea socială. Proiectul inclus în acest program va încerca să surprindă aspecte ale realității sociale care se regăsesc la nivelul conștiinței sociale dar și măsura în care conștiința socială a jucat un rol în modelarea lumii contemporane.
- e. Rezultate scontate:** Realizarea unei analize de conținut pe mass media care să pună în evidență modul în care aspecte ale realității sociale sunt reflectate în conștiința oamenilor și plecând de aici modul în care se structurează conștiința socială și se constituie ca suport al acțiunii umane. Pe baza studiilor teoretice și de teren se va constitui un corp de ipoteze care să explice rolul conștiinței în devenirea lumii contemporane.
- f. Mod de valorificare:** studii, comunicări
- g. Durată:** 2012–2013

a. Denumire: Rolul conștiinței sociale în schimbarea socială a lumii contemporane

b. Coordonator: dr. Dorel Morândău

c. Colectiv de cercetare: dr. Dorel Morândău

d. Termen de realizare: decembrie 2013

Proiectul continuă din 2012 urmând ca în 2013 să fie finalizat.

Faza 2: (ianuarie 2013– decembrie 2013), redactarea textului final și publicarea (trimiterea spre publicare) a două articole (BDI) pe tema cercetării; prezentarea rezultatelor în cel puțin două sesiuni de comunicări științifice.

e. Stadiul actual al cunoștințelor: Conștiința a fost readusă în preocupările oamenilor de știință grație fizicienilor care au constatat că în ecuația paradigmatică a fizicii aceasta nu a fost inclusă. Studiile asupra conștiinței sociale sunt puțin articulate deși există numeroase preocupări în domeniul științelor sociale (sociologie, psihologie, antropologie, politologie) dar și în domeniul fizicii contemporane. Toate aceste studii relevă rolul central al conștiinței în modelarea lumii contemporane, în dinamizarea proceselor sociale dar și în blocarea acestora când nu corespund aspirațiilor, intereselor și opțiunilor indivizilor. Actualul context socioeconomic dominat de criza structurală mondială se reflectă și în conștiința socială a indivizilor. Privită istoric, tema poate reliefa rolul pe care l-a jucat conștiința în creșterile economice explozive din anumite perioade (Joel Mokyr de la Universitatea Northwestern spune că schimbarea crucială a avut loc, mai întâi, în mintea oamenilor). Sociologii P. Berger și T. Luckman, pe linia lui A. Schutz afirmă că modul în care oamenii privesc (conștientizează) lumea duce la schimbarea ei. Aceste idei capătă tot mai multă coerență și substanță și arată primii pași majori în apropierea științelor naturii de științele sociale. Fizicianul Fritjof Capra subliniază rolul crucial în formarea conștiinței a limbajului, gândirii conceptuale și lumii sociale. În România studiile pe această temă sunt neesențiale și ele sunt determinate mai mult de o serie de situații concrete amenințătoare care au dus la crearea unei conștiințe comune pentru a răspunde eficient acestor situații.

f. Scopul proiectului: proiectul inclus în acest program va încerca să surprindă aspecte ale realității sociale care se regăsesc la nivelul conștiinței sociale dar și măsura în care conștiința socială a jucat un rol în modelarea lumii contemporane.

g. Materiale și metode de lucru: bibliografia de specialitate, bazele de date existente și analiza de conținut, date rezultate din cercetări proprii și analiza acestora.

h. Rezultate scontate: Triangulația datelor va permite atingerea obiectivelor fixate privind construcția unui corp de ipoteze care să conducă la înțelegerea rolului conștiinței sociale în schimbările sociale din lumea contemporană și la consolidarea unei viziuni interdisciplinare asupra conștiinței.

i. Valorificarea rezultatelor: publicare studii, comunicări, includere concluzii în cursurile de specialitate

j. Colaborări în țară: ULB Sibiu – Facultatea de Științe Socio-Umane.